

Pèl & Ploma

ANTONIN MERCIÉ

ESCUPTOR

D'entre tots els artistes amb els que s'honora la ciutat de Tolosa, en Mercié ocupa ara el millor lloc. Estatuari de valor reconegut entre 'ls mateixos esculptors, no ha desdit mai de les promeses que feu encara jove. L'única *mala nota*, la tingué als vintitres anys, quant guanyà el *Prix de Rome*, qu'es el llorer mes florit que dona l'Estat francès. Aquesta canongia artística l'ha feta oblidar l'artiste, donant les unes després de les altres, gran quantitat d'obres que mantenent el renom fruit.

Entre les moltes obres del esculptor tolosenc, es popular la coneguda amb el nom de *Gloria Victis*, en la que 'l geni de la fama, porta el cadavre d'un guerrer. El *David*, es també conegut per tot arreu, aixís com l'acredità de gran decorador el geni de les Arts qu'adorna la fatxada que dona al Sena, de les galeries del Louvre. Els gravats qu'acompanyent aquest número, s'espliquen per ells mateixos, mes cal insistir sobre la gran volada que tenent la *França* guiant Joana d'Arc i 'l monument tombal de Lluís Felip i sa muller.

Entre altres obres de reconegut valor, se compta el *Quand même*, qu'obeix al mateix sentiment del *Gloria Victis*, mes aclarit i per ser el millor monument francès aixecat aprop nostre, citarem l'estàtua d'Aragó erigida per la vila de Perpinyà; en aquet monument, fou potser ahont per primera vegada se tractà el trajo modern am mes sentiment.

Antonin Mercié es de l'Academia francesa (de Belles Arts) desde l'any 1891; te tota classe de creus com á premi dels seus treballs i l'hi cap l'honor de pintar i dibuixar d'alló mes bé, circumstancia que no abunda entre 'ls esculptors de per tot arreu.

En l'última esposició universal, com á membre del jurat, distingí als esculptors catalans, am tot i ser tant limitada l'exhibició de les obres d'aquí enviades. PEL & PLOMA publica molt honrat, el seu retrato dibuixat per R. Casas i l'hi dona les gracies per habernos permés reproduir algunes de les seves obres.

M. U.

ANTONIN MERCIÉ (Esculptor)

EL MUSEO DE PINTURES DE BARCELONA

Fa pocs dies don Narcís Oller escrigué en *La Vanguardia* un articlel demanant la conservació del gran edifici anomenat *Palau de Belles Arts*, pera 'ls fins transitoris que son els únics que pot servir una construcció aixecada *provisionalment*.

El senyor Oller té molta rahó al demanar que 's conservi l'única gran barraca oficial pera fer exposicions, festes i concursos, mes al concedir que 'l Museo podie instal·lar-se en *alló* que 'en diuen la nau central, es massa condescendent i la seva bondat s'accontenta d'un soplúix indigne. Ja sabem que val mes obtenir aixó que no pas res, mes ben demanat, ben treballat, ben explicat i.... ben entès, també 's podrie ensenyar un Museo digne de les pretensions que, si no té, *deuria* tenir Barcelona.

Les nostres solucions son dugues: la primera, per ser la millor, no es fàcil que mai se veigi realitzada; se 'ns ocorregué el dia de San Jordi anant a fruir del aspecte del pati de nostra Diputació, que no habiem vist en diada semblant desde feie uns vint anys; al entrar en aquell refugi de la *Rambla de les Flors*, aixoplugade en una entrada del Ensanche, els recorts dels temps passats se desvaneixeren. Nosaltres teniem a la memoria uns clíxers d'un pati besat per els oratges del temps, enmorenit per els anys, bonic, respectat, gloriós; en el socol, unes parades de roses, sense llaunes d'aparador ni taules numerades, i en lloc d'aixó se 'ns presentá una eixida repicada, despullada del mantell de l'història i la tradició, i baixarem per una escala digna d'un *Círculo de Recreio* d'una ciutat petera, qu'abaix acaba amb un gossot de bronze que vigila un municipal amb un casc casi prussiá, recordant de lluny una caricatura den Bismarck i del seu gos. En cambi a dalt, al passar per les sales de l'*Audencia*, se 'ns ocorregué qu'aquelles cambras, miserablement orgulloses, en les que 'l poble no entre lliure mes que 'l dia de San Jordi, i aquell pati gòtic substituït per lletrerots teatrals i gerros de fundició, se 'ns ocorregué, dihem, que fore 'l lloc mes apropiat pera 'l Museo ideal de la nostra ciutat, ara que casi 's pot dir que n'hi ha per pocs anys d'estar llest aquell trenca closques de fusteria en pedra, que servirà de Palau de Justicia.

Que no estarien bé les històriques sales qu'ara ocupe l'*Audencia* pera Museo? No valdrie més qu'estessin les obres d'art en un edifici històric, i que 'n lloc d'aquelles rateres dels procuradors s'admiessin les obres mestres del passat, traient-ne les nafres del present? A París, el Palau dels reis, el Louvre, s'honora anantse omplint d'obres artístiques i l'abadia de Cluny, sembla feta expressa per Museo arqueològic; a Londres, a Anvers, a Brusseles, per tot arreu ahont els païssos tenen arrels profundes, les obres d'art viuen en cases pairals de la patria.—No estarien millor els pocs quadros, teles, medalles, escultures i vidrets que tenim, a l'ex-Audencia qu'a les barraques de mahó dret erigides al parc en un moment febrós? Es clar que sí!—Per xó aixequém la nostra veueta que ningú escoltará i sense voler emigrar com don Narcís

Oller, ens aferrem més i més a la nostra terra, perquè d'aquí som i aquí tenim el dever d'aplicar les nostres inútils forces. Si no més servim de fonaments, ens consola creurer que temps a venir se trobarán els rastres de les nostres parets i per xó parlém de coses tant inútils com son organitzar un Museo allí ahont de segur estarie bé.

La segona solució, es menos del nostre gust, pero no estarie malament; l'edifici de Llotje, ahont se donen les inútils ensenyances d'anar per mar, de tractar am quatres, francs, exteriors i demés jocs d'atzar, no podrie aplicarse completament a museo de tot el qu'anessim arreplegant que fes goix? Pera guanyar diners, els bolsistes se podrien fer un mercat com el de Sant Antoni més escalfat i ventilat, encara que per més que fassin, sempre será un mercat de Calaf.

En quant a la conservació d'alló que s'ha convingut en anomenar *Palau de Belles Arts*, es tant evident que té rahó el senyor Oller, que 'ns adherim a lo qu'ell ha dit en *La Vanguardia*. L'instal·lació dels museos, es cosa tant sagrada com la de les despulles dels cossos morts. En ells, se guarden les ànimes grans dels pocs sers intel·ligents que van deixan les generacions d'electors i per xó tot ben conatat i rebut ens inclinem a que no 's porti 'l museo al Parc i sí, perque s'instali en aquelles hermoses sales ara enfosquides, ahont l'altre die s'ensenyave San Jordi mantant l'aranya.

El die en que 's posés de manifest en palaus aixís, que Catalunya té un cervell am compartiments que guarden obres d'art, un altre San Jordi pacífic, axafarie les cuques qu'avui viuen fora de la llum i que fan por més que per la calitat, per la cantitat. Les obres d'art catalanes i adquirides per les nostres corporacions, tenen dret de viurer als palaus pairals.—En quant a la justicia, si es bona, i no está bé al palau de fusta-pedrosa, també pot exercirse sota 'ls arbres com diuen que feie San Lluís, i 'l rey auçellaire de Lohengrin.

PINCELL

LA REITER

Després de l'Italia Vitaliani, la Virginia Reiter ha sigut l'encarregada de mantenir entre nosaltres la seguretat de que existeix el teatre.—Precedida de bona fama i no pitjors elogis ha anat donant tota una serie de representacions del barreijat repertori que gasten les companyies italianes, abundant per xó les obres del repertori francès consagrades per el mal gust de les més immenses majories; *La Dama de les Camelies*, *Dora*, *Fedora*, *El maître de Forges*, *La dona de Claudi*, *Andreina*, etc., etc., sense descuidarse de l'ebanística i ben vestida *Madame Sans Gêne*.—Per fi un dia, veigerem am granalegría Magda al cartell... pero no poguerem veurer la ja tan coneguda obra; i quant anarem a la primera funció quin

programa ens seduhí,... no representaba la Reiter! Era aquella, *L' Ecole des femmes* de Molière, precedida del *Gringoire* de Théodore de Banville; malgrat l' absència de l' estrella, les dugues obres obtingueren una execució sumament agradable aquí ahont els nostres públics no han vist *les bases* de les bones obres artístiques actuals. Està molt bé que 'ns agradin les dels nous teatres escandinaus, alemanys, francesos é italians, pero falta que de tant en tant se representin obres que, com la de Molière, fan la lligada necessaria pera comprendre el desentrotllo de l' esprit humá. Els concurrents al Liceo, encara gemegant de no haber pogut parlar en veu alta i de no haber *disfrutat* dels entreactes, més s' empassaren l' obra clàssica *sense baixar teló*, amb un comportament bon xicot qu' es digne d' alabansa. De *Gringoire* poc n' han parlat els diaris, més en ella 's manifestá en Carini, un excelent actor que de vegades no pot lluir un talent pera 'l que no hi ha lloc en obres folletinesques com *el romanso d' aquell pobre jove*.

En *Zazá*, la Reiter estigué bé donades les facultats que pera l' obra té, més sens dubte cohibida per l' ambient virtuós de la casa, ni la representá com té per costum, ni salvá la situació amb interpretacions com les que trobava la Vitaliani pera evitar els esculls de situacions relliscoses. Am tot se meréix els aplaudiments amb els que 's premiá 'l seu treball i de segur que amb un repertori que tirés per un ó altre dels gustos que divideixen al públic, se veurién més favorescudes les representacions d' una companyia ahont ademés de la senyora Reiter hi han artistes que valen com en Dondini i 'l creador de *Gringoire*, Carini.

EL DEL GALLINER

DE MÚSICA

La Música, en els temps presents, es una necessitat; l' ànima moderna necessita un llenguatge especial apropiat á la seva complexitat. No bastan les obres de les arts clàssiques, necessita aquest art jove ab totes ses fineses i abstraccions; la Música, per satisfer aquets felissos anhels, quan no sovintejan els concerts, es desitja l' anunci qu' ens notifiqui la celebració d' una d' aqueixas *imprescindibles festes*; dies feya qu' esperavem ab ansia qu' arribessin á esser un fet les vingudes d' en Pugno i den Nikisch; per fi aquets desitjos se van realisant.

Una d' aqueixas pasades nits la *Filarmonica* ens presentá el primer d' aquets distingits artistes...

A Beethoven era dedicada la primera part del concert i l' overtura de *Coriolano* obría la festa: aquesta genial composició l' escrigué Beethoven quan treballava en la creació de la *quinta sinfonia*, abandonant, desde á les ho-

res, el camí que l' hi habían ensenyat Haydn i Mozart, deixantse portar solsament per sa vasta imaginació i ombrívola pensa.

Terminats que foren aquets dos monuments del *art music*, ell mateix exclamá haber trobat son veritable camí i, efectivament, en ses últimes composicions s' ens presenta aquell misteriós mestre tal com verdaderament l' admirem; com artista *dramàtic sublim*; ab sos dolors secrets, ab sos insomnis impregnats d' anyorament, ab sos paisatges, qu' els prats li servían de fondo i els pastors de figures, ab ses negres visions i ses nits d' infinita foscuria. Wagner ha dit d' aqueixa overtura que, per son istil altament *dramàtic*, es de les creacions mes significatives de Beethoven.

Seguía després el tercer concert, en *do* menor, per piano i orquesta, que sens dupte es el millor dels sis qu' es crigué. L' *alegro con brio* imposa per la admirable monotonia i gravetat que respira tot ell, degut á la carencia de modulacions; pot dirse que no 's mou de la tonalitat de *do* menor ó major. L' *Adagio* es inspiradíssim, sobressortint el passatge en el que'l piano sol fa uns armónichs i qu' en Pugno va dir magistralment. En l' *Alegro y Finale* el motiu es senzill i d' hermosa vulgaritat, recordantnos algú tant els de la *séptima sinfonia*: tambe 's pot dir en aqueixa part que modula poch, solsament cap al mitj es permet algunas modulacions, fins que termina ab l' afirmació enérgica de la tonalitat de *do* major. En Beethoven sembla li agrada recalcar ben bé la tonalitat al final de ses composicions; exemple especial i ben caracterisat d' aixó es el final de la *quinta sinfonia*, que termina ab l' acort repetit vinti-una vegada.

La segona part ens era interessant per l' estreno d' una obra d' un jove compositor de la moderna escola francesa, *Prélude de l'Après midi d'un Faune*. El carácter principal d' aquesta escola, qu' en la actualitat sembla ser la mes important i la que marca evolució de la Música, després del pas gegantesch de Wagner, es el treball acabadíssim de l' instrumentació, junt ab una certa vaguetat á les melodies i l' harmonia, per produir sempre en conjunt un sentiment determinat á oferir l' impressió d' un quadro.

L' obra d' en Debussy conté totes aquestes qualitats, la melodia fundada en una gama exótica, sempre vaga i perdentse entre una continuada boira d' harmonia, la pastositat de l' instrumentació, resultat de l' associació en general, durant tota l' obra, de tots els timbres de l' orquesta, produeixen l' impresió de la tranquil·litat de prats i boscos mitològichs en l' hora calmosa del día, pinta ben bé el quadro que s' ha proposat l' autor am el títol: *L'Après midi d'un Faune*. L' obra no fou rebuda com s' ho mereix la seva inspiració i el seu treball, potser per no ser *prou conegut* l' autor, potser per no haberla ben compresa en la primera audició; creyem qu' el seu éxit será major en els altres concerts en que s' executi.

De la sinfonia *Romeo y Julieta*, de Berlioz, no cal parlarne. Berlioz, d' una imaginació tan fogosa i exuberant, s' estrellava completament al agafá la ploma per realisar ses brillants concepcions.

N' hi ha prou am llegir sos hermosíssims escrits crítichs i ses entusiastes descripcions dels efectes orquestals, per comprendre qu' era un poeta de la Música i que la sentia en

JOANA D' ARC

Estátua, d' A. MERCIÉ

FIGURES TOMBALS DE LLUIS FELIP I SA MULLER

Per A. MERCIÉ

tota l'ànima; però n'hi ha també prou amb una sinfonia, per ferse càrrech de que les idees melòdiques eran en ell raríssimes, l'harmonia casi nula i sols devegades, en un bell efecte instrumental, es revelava l'ànima del músich apassionat per son art.

Am Wagner finalisaba el concert; sols al sentir els primers arpegis dels violins en l'entrada dels Deus al Walhalla, tot l'anterior semblava que 's fonia davant de la grandiositat, de la profunditat inmensurable d'una obra de Wagner.

Realment Wagner no ha estat superat fins al present per cap dels mestres anteriors ni posteriors a la seva època; pot haberse portat el progrés a la instrumentació per altres camins, però no s'ha arribat, i es difícil que s'hi arribi, a les altures olímpiques de la seva inspiració quan deixa esplayarla en poemes com els de que parlém i altres que 's troban inclosos en ses òperas colosals o be fa escrits en forma de poemes sinfònics com els *preludis* i el hermosíssim *Siegfried Idyll*.

Com que la major novetat del concert era la presentació d'en Pugno, dediquemli algunas ratlles que ben bé se les mereix.

En Pugno, no es un pianista solsament, es un artista; toca ben diferent de lo que fan aquells, no sembla un autómata, limitantse a reproduir les notes que senyala el pentàgrama o afegintli alteracions d'un gust pervers de la seva cullita, com la generalitat d'els que fan *Música*. Un artista ha de tenir la Música tant en el cor com al cervell, ha de *sentirla* i *compèndrela*, ha de sapiguer que las notas son las paraulas d'aquell llenguatge insuperable que canta l'amor am més ternura qu'el més dolç dels idilis, que descriu els odis ab els tons més violents i qu'amb una paraula expresa totes les passions i sentiments ab més intensitat que la prosa i el vers, que el gesto i la paraula; en Pugno el parla aquet llenguatge. Desgraciats d'aquells que no l'entenien.—Ni la fortuna, ni la esperança, ni la mirada d'una dona, desperta un mon de sensacions igual al que produeix una d'aqueixas frases que con mouen el sistema nerviós; se sent fret, calor, entusiasme, defalliments seréns, totes les excitacions de la passió i totes les expansions nobles i generoses, i al ferirnos ab son poder màgic é invisible, fa brollar de una font especial, llàgrimes que desbordantse invadeixen nostre organisme i aplacan les excitacions de la passió i asserenan i reconfortant nostre esperit.

MILÁ DEL SOL

CAZIN

Ja fa dies ha mort el vell paisatgiste francès, quina obra casi complerta posseheixen els Estats Units, ahont feu l'admirable exposició de 1895, assistint-hi l'autor a prec dels seus admiradors.

Era en Cazin un dels últims supervivents de l'escola del any 30, que posá 'l paisatge al nivell de las altres obres pictòriques. Influit per les tendències intel·lectuals del passat sigle, pintá en Cazin gran número d'obres, que a ser desentrotllades en grans dimensions, haurien sigut tant decoratives com les d'altres grans mestres de renom. Mes

la seva naturalesa artística, sumament sensible, l'allunyava de les obres que sortien d'un límit íntim, fugint de les grans composicions i de les obres de grans dimensions.

Al Luxembourg, de París, hi han algunes poques obres que donan una petita mostra de lo que fou el gran treball den Cazin, qu'ha tingut innumerables imitadors.

BROZICK

També ha mort aquet pintor tchec, que tingué un moment de gloria durant la seva vida. L'obra que feu mes soroll fou la defenestració de Praga, qu'obtingué medalla d'honor a l'Exposició de 1889.

MOLINÉ

Al entrar en màquina 'l present número, acaba de morir en Moliné, qu'ha monopolisat la caricatura catalana desde la mort d'en Tomás Padró, sobre tot en les planes dels nostres confreres *La Esquella* i *La Campana de Gràcia*. Es inútil dir fins a quin grau ens associem al sentiment produït per la mort del excelent amic.

El tercer any de PEL & PLOMA

Rient, rient, el PÉL & PLOMA farà tres anys el dia primer de Juny. Si 'ls homens arriben a la major edat a vinticinque anys, les publicacions artístiques, treuen el caixal del seny al cap de trentasis mesos i en ocasió de tan senyalat aconteiximent, preparém una exposició novíssima a can Parés, grans millores en el periódic i altres coses que ja aniran veient si s'ho miren.

Per ara sols dirém que modificarem la mida del periódic, el número de planes, la quantitat d'il·lustracions, les èpoques de sortida i moltes altres coses. Però la novetat mes grant consistirà en les condicions de subscripció que serán una verdadera i agradable sorpresa pera tots els subscriptors.

En el pròxim número, que será l'últim del segon any, donarem tots els detalls.

La caricatura al estranger

L'EXCOMUNIÓ D'EN TOLSTOI

Fora! La seva creu es massa gran pera la nostra Iglesia!

(Jugend, de Munic)

EL DOLOR

Revista de Bibliografia Catalana

Catalunya — Balears — Rosselló — Valencia

Amb aquest nom, habem rebut el següent prospecte que reproduhim, recomenat la publicació als nostres llegidors.

«**El nostre camp d'estudi.**—Cada dia sovintegen més les publicacions en la nostra llengua, cada dia la situació especial de la nació catalana la farà més digna d'estudi a l'estranger. El nostre objecte es fer inventari de tot lo que s'publiqui en català, i de lo que sobre del nostre país aparegui en la llengua oficial de l'Estat Espanyol o en qualsevol altra. Per la nostra part farem tots els esforços pera estar al corrent, i esperem que tots els que s'interessen pel moviment bibliogràfic català voldran ajudar-nos i que ns indicaran les deficiències que en les nostres informacions hagin notat.

Però la nostra REVISTA no serà solament un butlletí biblio-

gràfic: contindrà també tota mena d'estudis que de prop o de lluny se relacionin amb el llibre català, com és ara: Catalegs de biblioteques, llista d'obres d'autors catalans, mallorquins o valencians; bibliografies sobre punts determinats interessant la geografia, la llengua, l'història o la literatura dels nostres països; col·leccions de marques d'impressors, d'ex-libris, de rellegadures, de gravats; documents curiosos, etc.

El *butlletí bibliogràfic* no serà, doncs, sinó una part de la nostra publicació. En aquesta procurarem donar compte no sols dels llibres i fascicles, sinó també dels gravats, plans, cartes geogràfiques, peces de música, litografies, etc., que puguin entrar en el nostre marc.

Pera que la nostra REVISTA compleixi l seu objecte i la nostra informació sigui tot lo exacta possible, és necessari l concurs de tot-hom, ja que per ara no podem refiar-nos dels dats oficials i tampoc podem exigir que ls autors o editors depositin un exemplar de lo que donguin a llum en la nostra administració. Els qui no puguin desfer-se d'un llibre, que ns en donguin notícia: nosaltres hem d'ocupar-nos no solament dels llibres o fascicles que ns enviïn, sinó de tots aquells de que estiguem formats.

Lo que ns convé, sobre tot, és relació, i per la nostra part farem tots els esforços pera obtenir-la.

Als subscriptors.—La REVISTA DE BIBLIOGRAFIA CATALANA no estarà subjecta a periodicitat fixa de publicació.

N'apareixeran els números segons l'importància del moviment bibliogràfic; però, de totes maneres, formaran **cada any un volum de 250 o més pàgines** com les d'aquest prospecte

te i costarà **5 pessetes**; fora d'Espanya, **5 francs**.

No s vendran números sols.

En les cobertes de la REVISTA se destinaran diverses planes a una **correspondència bibliogràfica**, dividida en **ofertes i demandes**. Els subscriptors, sens augment de preu, tindran dret a anunciar-hi en cada número de la REVISTA **cinc obres** que desitgin adquirir o de les que vulguin desfer-se.

Tota la correspondència que tinga que veure am la Redacció, ha de dirigir-se a *L'Avenç* (Ronda de l'Universitat, 20), però a nom de J. Massó Torrents. La que s refereixi a l'administració, ha d'anar a la mateixa adreça, però a nom de l'administrador de la REVISTA DE LA BIBLIOGRAFIA CATALANA.

El número 1 de la REVISTA DE BIBLIOGRAFIA CATALANA, que constarà d'un centenar de pàgines i estarà imprès en paper igual al del present prospecte, sortirà l dia **8 de Maig**.»

Estampa i litografia S&X, Sant Agustí, 1 a 7, Barcelona (Gràcia)

ESTÁTUA TOMBAL

Per A. MERCIÉ